

Jatkokäyttäjien tietotarpeet REACH- asetuksen nojalla: Tiivistelmä markkinatutkimuksista vuosina 2017–18

Tiivistelmä

Kesäkuu 2019

Vastuuvapauslauseke

Tämä julkaisu on tarkoitettu yksinomaan tiedotustarkoituksiin eikä se välttämättä edusta Euroopan kemikaaliviraston virallista näkemystä. Euroopan kemikaalivirasto ei vastaa tämän asiakirjan sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Versio	Päivitys	Tehty muutos
1.0	8.7.2019	Ensimmäinen painos

Jatkokäyttäjien tietotarpeet REACH-asetuksen nojalla – tiivistelmä

Viite: ECHA-2019-R-14-EN

ISBN: 978-92-9481-296-4

Kat. numero: ED-04-19-508-FI-N

DOI: 110.2823/88693

Julkaisuajankohta: Kesäkuu 2019

Kieli: FI

© Euroopan kemikaalivirasto, 2019
Etusivu © Euroopan kemikaalivirasto

Asiakirjaa koskevat mahdolliset kysymykset tai huomautukset voi lähettää tietopyyntölomakkeella (mainitse viite ja julkaisuajankohta). Tietopyyntölomake on Euroopan kemikaaliviraston kotisivulla kohdassa Yhteydenotto:

<http://echa.europa.eu/contact>

Euroopan kemikaalivirasto

Postiosoite: PL 400, 00121 Helsinki
Käyntiosoite: Annankatu 18, Helsinki

1. Tiivistelmä

Tausta

Vuosina 2017 ja 2018 Euroopan kemikaalivirasto (ECHA) teki kumppaniensa kanssa kuusi tutkimusta, joissa selvitettiin, kuinka tietoisia yritykset ovat laajennetusta käyttöturvallisuustiedotteesta, miten ne käyttävät sitä ja mitä ne odottavat siltä. Laajennettu käyttöturvallisuustiedote sisältää 16-kohtaisen pääosan ja siihen liitettävät altistumisskenaariot.

REACH-asetuksessa otettiin käyttöön vaatimus laajentaa käyttöturvallisuustiedotetta altistumisskenaarioliitteellä sellaisten vaarallisten aineiden¹ osalta, joiden rekisteröitävä määrä on yli 10 tonnia vuodessa. Laajennetun käyttöturvallisuustiedotteen tarkoituksena on välittää asiaankuuluvat tiedot rekisteröijän kemikaaliturvallisuusarvioinnista. Altistumisskenaarioihin sisällytettävien tietojen tulisi tukea kemikaalien käyttäjiä tarvittaviin toimiin ryhtymisessä ihmisten terveyden ja ympäristön suojelemiseksi.

Tämän raportin tutkimuksista on saatu palautetta altistumisskenaarioliitteestä ja käyttöturvallisuustiedotteen pääosasta, joka on vaadittu kaikista vaarallisista aineista ja seoksista jo vuosikymmenien ajan.

Tutkimukset tehtiin altistumisskenaarioita käsittelevän tietojenvaihtoverkoston (ENES) ohjelman² puitteissa. Ne kattoivat toimitusketjun eri vaiheita aineiden valmistajista seosten sekoittajiin sekä kemikaalien jakelijoita ja käyttäjiä Suomessa ja viidellä kemikaaleja käyttävällä teollisuudenalalla Italiassa. Lisäksi kerättiin työsuojelutarkastajien näkemyksiä laajennetuista käyttöturvallisuustiedotteista ja niiden sisällön mahdollisesta käytöstä työpaikan riskien arvioinnissa.

Tutkimukset

Suomessa järjestettiin kaksi haastattelukierrosta yrityksissä, ensimmäinen keväällä 2017 ja toinen alkuvuodesta 2018. Haastatteluihin osallistui 37 yritystä, jotka olivat enimmäkseen suuria ja keskisuuria. Haastattelujen tarkoituksena oli selvittää, miten vaarallisia aineita ja seoksia koskevat tiedot kulkevat toimitusketjussa tällä hetkellä ja kuinka hyvin tiedot täyttävät yritysten tarpeet suomalaisessa metalli- ja konepajateollisuudessa.

Ensimmäisellä haastattelukierroksella vuonna 2017 kerättiin tietoja edellä mainittujen aiheiden lisäksi siitä, miten hyvin yrityksissä tiedetään ECHAN tukimateriaaleista (jatkokäyttäjien ohjeista ja työkaluista).

Loppuvuonna 2017 ECHA teki myös kartoituksen yhteistyössä viiden suomalaisen toimialajärjestön kanssa. Kartoituksella täydennettiin haastatteluita ja siinä kerättiin 45 yritykseltä palautteet tiedonkulusta, siitä, miten toimitusketjun tiedonvälitystä voitaisiin parantaa, ja kysyttiin saatavilla olevista ohjeista ja työkaluista, jotka tukevat yrityksiä REACH- ja CLP-asetusten velvoitteiden täyttämiseksi. Vastauksia tuli toimitusketjun eri tasoilla toimivilta yrityksiltä, mukaan lukien pieniltä, keskisuurilta ja suurilta aineiden valmistajina, seosten sekoittajina, kemikaalien jakelijoina tai käyttäjinä toimivilta metalli- ja konepajateollisuuden yrityksiltä.

Myös Italian työturvallisuusvirasto (INAIL) teki tutkimuksen italialaisista yrityksistä. Tutkimuksessa tarkasteltiin laajennettujen käyttöturvallisuustiedotteiden kulkua ja laatua sekä sitä, miten yritykset käyttävät käyttöturvallisuustiedotteiden tietoja työpaikan riskien arviointiin. Tutkimus tehtiin yhdessä Italian kemianteollisuuden liiton ja viiden yhdistyksen kanssa, jotka kattoivat puunjalostus-, tekstiili-, paperi- ja pahvi-, nahanparkitus- sekä muovi- ja kumialan.

---

¹ Mukaan lukien aineet, jotka ovat hitaasti hajoavia, biokertyviä ja myrkyllisiä; erittäin hitaasti hajoavia ja erittäin biokertyviä; sekä kandidaattilistan aineet.

² <https://echa.europa.eu/about-us/exchange-network-on-exposure-scenarios>

Yhteensä 683 yritystä (pääasiassa pk-yrityksiä) näiltä viideltä alalta täytti tutkimuksen alkuvuonna 2018.

Työsuojelututkimusten tavoitteena oli selvittää, mitä laajennetun käyttöturvallisuustiedotteen tietoja työsuojeluviranomaiset pitävät hyödyllisinä kemikaalien käyttäjille. Loppuvuonna 2017 haastateltiin 10 työsuojeluviranomaista, ja keväällä 2018 tutkimukseen vastasi 20 EU-jäsenvaltiota. Yhteydenotto tapahtui johtavien työsuojelutarkastajien komitean (SLIC) Chemex-työryhmän kautta.

Tiivistelmä tärkeimmistä havainnoista ja suosituksista

Tutkimuksissa tunnistettiin neljän tyyppisiä haasteita.

1. Loppukäyttäjät eivät ole täysin selvillä velvollisuuksistaan laajennettujen käyttöturvallisuustiedotteiden suhteen.
2. Tiedot eivät vielä siirry toimitusketjussa alaspäin siten kuin on tarkoitus ja viestintä jatkokäyttäjille on rajallista.
3. Laajennettujen käyttöturvallisuustiedotteiden tiedot eivät täytä vastaanottajien tarpeita.
4. Käytöstä puuttuu sellaisia IT-ratkaisuja, jotka helpottaisivat altistumisskenaariotietojen siirtämistä yritysten välillä.

Tutkimuksista käy ilmi, että **yrityksillä on vain vähän tietoa laajennetuista käyttöturvallisuustiedotteista**, niihin liittyvistä asetusten mukaisista velvollisuuksista ja yritysten saatavilla olevasta tuesta.

Kemikaalien toimittajat (etenkin suuret yritykset) ovat yleensä hyvin selvillä tuesta ja niillä on resurssit velvollisuuksien noudattamiseen. Tästä huolimatta lähes puolet loppukäyttäjäyrityksistä Suomessa ja Italiassa ei ollut saanut tai ollut huomannut saaneensa laajennettuja käyttöturvallisuustiedotteita. Kemikaalien loppukäyttäjät käyttävät kuitenkin pääasiassa sekoituksia eikä altistumisskenaariotietojen sisällyttäminen seosten käyttöturvallisuustiedotteisiin ole vielä yleinen käytäntö.

Selvennys siitä, miten altistumisskenaariotiedot tulisi ilmoittaa seoksen käyttöturvallisuustiedotteessa, odotetaan laadittavan REACH-asetuksen tarkistamista koskevan toimen 3 puitteissa. Monet kemikaalien loppukäyttäjät myös ilmoittivat, etteivät he olleet täysin selvillä velvollisuuksistaan altistumisskenaarioiden suhteen. Tämä osoittaa selvästi tarpeen jatkaa tiedotustoimia laajennetuista käyttöturvallisuustiedotteista toimitusketjun alkupäässä.

ECHA on jo julkaissut runsaasti tukimateriaalia laajennetuista käyttöturvallisuustiedotteista, kuten yksinkertaisia ohjeita ja esimerkkejä yritysten tueksi. Suurin osa näistä julkaisuista on saatavilla 23 EU-kielellä, joten ne ovat helposti minkä tahansa sidosryhmän ymmärrettävissä ja käytettävissä aiheen tuntemuksen lisäämiseksi. Materiaali on ECHAN verkkosivuilla jatkokäyttäjille tarkoitetuissa kohdissa³. Käytännön esimerkkejä altistumisskenaarioista on verkkosivujen tukiosiossa⁴.

Suomalaisissa ja italialaisissa tutkimuksissa sekä työsuojelututkimuksissa ilmoitettiin puutteista **laajennetun käyttöturvallisuustiedotteen** kulussa toimitusketjussa. Yritysten saamien altistumisskenaarioiden havaittiin tyypillisesti olevan pituudeltaan kohtuullisia – alle 30 sivua – mutta ne eivät aina saavuttaneet toimitusketjun alkupäätä niiden jakelua koskevien käytännön ongelmien takia (esim. IT-järjestelmät tai käännökset). Kaikkien toimitusketjun toimijoiden on

³ <https://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users>

⁴ <https://echa.europa.eu/support/practical-examples-of-exposure-scenarios>

kuitenkin muistettava, että altistumisskenaarioiden toimittaminen on REACH-asetuksen mukainen velvollisuus ja yritykset toimitusketjun kaikilla tasoilla ovat oikeutettuja saamaan nämä tiedot.

Tämän raportin tutkimukset osoittavat selvästi, että toimittajien **viestintä jatkokäyttäjille** käyttöä koskevista tiedoista on **edelleen rajallista** ja että se keskittyy pääasiassa luokitusta koskeviin kysymyksiin ja henkilönsuojaimiin. Käyttöä ja käyttöehtoja koskeva jatkokäyttäjien viestintä rekisteröijille sekä yhteydenpito toimittajiin laajennetun käyttöturvallisuustiedotteen laadun osalta tapahtuu *ad hoc* -pohjalta ja pääasiassa suurten yritysten toimesta. Suomessa ja Italiassa tehtyjen tutkimusten havainnot viittaavat siihen, että strukturoitu viestintä helpottaisi käyttöä ja käyttöehtoja koskevan ymmärrettävän tiedon kanavoinnin loppukäyttäjille. ENES-ohjelman puitteissa laaditut käyttökartat saattavat olla ratkaisu tälle toimialojen tasolla.

Tutkimuksissa lueteltiin erilaisia **puutteita laajennettujen käyttöturvallisuustiedotteiden laadussa**. Yritykset ja työsuojelutarkastajat ovat yhtä mieltä siitä, että altistumisskenaarioista on lisähyötyä vain, jos ne on hyvin laadittu. Havaittuja puutteita olivat mm. puuttuvat, epäselvät tai liian yleiset tiedot, jotta niistä olisi hyötyä. Yleisesti mainittuja ongelmia olivat yhtenäisen asiakirjarakenteen puuttuminen, tietojen epäjohtonmukaisuus ja epäselvä terminologia. Tutkimuksessa lisäksi osoitettiin, että altistumisskenaarioiden kansallisen kieliversion puuttuminen ja laajennettujen käyttöturvallisuustiedotteiden käännosten osittaisuus tai huonolaatuisuus oli yleistä. Nämä laatuongelmat heikentävät laajennettujen käyttöturvallisuustiedotteiden arvoa ja käytettävyyttä ja ongelma pitäisi ratkaista ensisijaisesti.

On tärkeää muistaa, että laajennettuja käyttöturvallisuustiedotteita käyttävät oletetusti monet erilaiset yritykset yksittäisistä ammattimiehistä suuriin yrityksiin, joilla on erityiset kemikaaliturvallisuudesta ja lainsäädännön noudattamisesta vastaavat osastot. Käyttöturvallisuustiedotteiden ja altistustietojen jakelu PDF- tai paperimuodossa tekee monimuotoisen vastaanottajaryhmän tietotarpeiden täyttämistä haastavaa siten, että asiakirjat ovat hallittavissa ja helposti ymmärrettävissä Euroopan monikielisessä ympäristössä. Siksi monet yritykset esittivät toiveen **nykyaikaisista IT-ratkaisuista**, jotka helpottaisivat heidän työtään. He toivoisivat IT-ratkaisuja, jotka mahdollistaisivat yritykselle merkityksellisten tietojen suodattamisen. Lisäksi ratkaisut, joissa saapuvien laajennettujen käyttöturvallisuustiedotteiden tiedot siirtyisivät elektronisesti vastaanottajien IT-järjestelmiin, olisivat tervetulleita. Tällaisten työkalujen luominen parantaisi käyttöturvallisuustiedotteiden tietojen käsittelyn tehokkuutta ja vähentäisi virheitä hitaasti etenevässä manuaalisessa käsittelyssä.

Tehdyt kuusi markkinatutkimusta antoivat arvokasta tietoa laajennettujen käyttöturvallisuustiedotteiden kulusta toimitusketjussa ja altistumisskenaarioiden vaikutuksesta loppukäyttäjätasolla vuosina 2017 ja 2018. Siten havainnot helpottavat ENES-toimien suunnittelua toimitusketjun viestinnän tehostamiseksi ja ne edistävät REACH-asetuksen tarkastelun toimea ⁵, *joka koskee laajennettujen käyttöturvallisuustiedotteiden toimivuuden ja laadun parantamista*. Joillakin kerätyistä tiedoista on myös merkitystä REACH-asetuksen tarkastelun mukaisen toimen 12.1, *joka koskee REACH-asetuksen ja työsuojelulainsäädännön välistä rajapintaa*, ja REACH-asetuksen tarkastelun mukaisen toimen 14, *joka koskee PK-yritysten vaatimustenmukaisuuden tukemista*, puitteissa tehtävälle kehitystyölle.

Koko raportti on saatavana ECHAN verkkosivuilla REACH-asetuksen tarkistamista koskevan toimen 3 kohdassa:

<https://echa.europa.eu/reach-review-action-3>

---

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0116&from=EN>

EUROOPAN KEMIKAALIVIRASTO
ANNANKATU 18, PL 400, 00121 HELSINKI
ECHA.EUROPA.EU